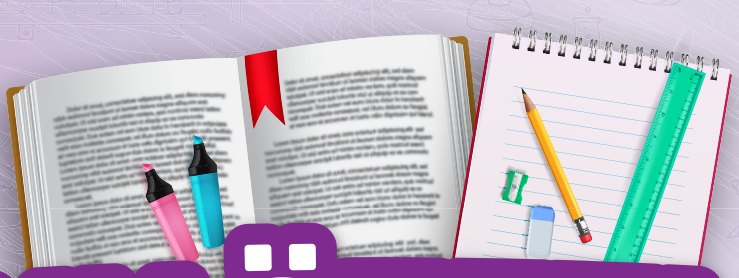
ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MEBİ

KONU ÖZETLERİ

FELSEFE

TYT-AYT

- Zengin ve Anlaşılır İçerik
- Hızlı ve Etkili Öğrenme
- Görsel Destekli Anlatım

İÇİNDEKİLER

Felsefeyi Tanıma

Felsefenin Anlamı 9

Felsefi Düşüncenin Ortaya Çıkışı ve Özellikleri - Felsefe Sorusu Nedir? 11

Felsefenin İnsan ve Toplum Hayatı Üzerindeki Rolü 14

Felsefe ile Düşünme

Düşünme ve Akıl Yürütmeye İlişkin Kavramlar 15

Düşünme ve Dil İlişkisi - Felsefi Bir Görüşü veya Argümanı Sorgulama 18

Varlık Felsefesi

Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri 19

Varlık Felsefesi Alanındaki Çağdaş Yaklaşımlar 23

Evrende Amaçlılık ve Düzenlilik - Varlık Türlerinin Sınıflandırılması - Bir Konunun Varlık Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi 25

Bilgi Felsefesi

Bilgi Felsefesinin Konusu ve Bilginin İmkânı Problemi 27

Bilginin Kaynağı ile İlgili Görüşler 29

Bilginin Sınırları - Doğru Bilginin Ölçütü - Doğruluk ve Gerçeklik - Bilginin Değeri ve Güvenirliği 31

Bilim Felsefesi

Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri 33

Bilimin Değeri - Bilim Felsefe İlişkisi - Bilim ve Hayat İlişkisi 35

Ahlak Felsefesi

Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri - İyi ve Kötünün Ölçütü 37

Özgürlük ve Sorumluluk 40

Evrensel Bir Ahlak Yasasını Kabul Eden Görüşler ve Filozoflar 42

Evrensel Bir Ahlak Yasasını Reddeden Görüşler ve Filozoflar 44

İyilik ve Mutluluk İlişkisi - Özgürlük, Sorumluluk ve Kural İlişkisi 46

Din Felsefesi

Din Felsefesinin Konusu ve Soruları - Tanrı'nın Varlığı ile İlgili Görüşler 49

Din Felsefesinin Soruları - Teoloji ve Din Felsefesi - Felsefe, Bilim ve Din Açısından Ben Kimim? 52

Siyaset Felsefesi

Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri - Hak, Adalet, Özgürlük - İktidarın Kaynağı 54

İdeal Devlet Düzenine Yönelik Görüşler - Ütopya 57

Egemenlik Sorunu - Toplumsal Sorunlara Felsefi Bakış 59

Sanat Felsefesi

Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri - Güzellik - Sanat Nedir? 61

Sanat Kuramları - Sanat Eserinin Özellikleri - Sanat ve Duyarlılık - Şehir, İnsan ve Sanat 63

Felsefi Okuma ve Yazma

Felsefi Okuma ve Yazma 66

MÖ 6. Yüzyıl-MS 2. Yüzyıl Felsefesi

İlk Medeniyetlerin Felsefenin Doğuşuna Etkisi - Anadolu'da Yaşamış Filozoflar 70

İlk Neden(Arkhe) ve Değişim Problemi 72

Sofistler ile Sokrates'in Bilgi ve Değer Anlayışları 74

Platon'un Varlık, Bilgi ve Değer Anlayışı 75

Aristoteles'in Varlık, Bilgi ve Değer Anlayışı 77

Görüş Analizi: Konfüçyüs, Sokrates, Platon ve Aristoteles 79

MS 2. Yüzyıl - MS 15. Yüzyıl Felsefesi

MS 2.Yüzyıl - MS 15.Yüzyıl Felsefesinin Ortaya Çıkışı - Hristiyan Felsefesinin Özellikleri ve Problemleri 82

İslam Felsefesinin Özellikleri ve Problemleri 84

İnanç - Akıl İlişkisi - Çeviri Faaliyetleri 86

Görüş Analizi (Augustinus, Fârâbî, İbn Sîna, Gâzâlî ve İbn Rüşd) - Tasavvuf Düşüncesi 88

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesi

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesinin Ortaya Çıkışı 94

15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesinde Öne Çıkan Görüşler 97

Bilimsel Çalışmaların 15. Yüzyıl - 17. Yüzyıl Felsefesine Etkisi 100

Görüş Analizi: R. Descartes, B. Spinoza ve T. Hobbes 102

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesinin Ortaya Çıkışı - Genel Özellikleri - Dil ve Edebiyatla İlişkisi 106

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesinin Öne Çıkan Problemleri - 1 108

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesinin Öne Çıkan Problemleri - 2 110

Görüş Analizi: J. Locke, I. Kant ve F. Hegel 112

20. Yüzyıl Felsefesi

20. Yüzyıl Felsefesinin Ortaya Çıkışı 115

20. Yüzyıl Felsefesinin Öne Çıkan Özellikleri ve Temel Problemleri - 1 117

20. Yüzyıl Felsefesinin Öne Çıkan Özellikleri ve Temel Problemleri - 2 119

Türkiye'de Felsefi Düşünceye Katkıda Bulunan Felsefeciler - Çağımızın Felsefecileri - Yaşadıkları Yerler 121

Görüş Analizi: F. Nietzsche, H. Bergson, J. P. Sartre ve T. Kuhn 124

N. Topçu, T. Mengüşoğlu ve K. Popper'ın Görüşlerinin Tartışılması 127

Felsefe hayata ilişkin sorulan sorular mıdır, bu sorulara verilen cevaplar mıdır, bir cevap bulunamasa bile sorgulama sürecinin kendisi midir, evrene ilişkin sarsılmaz bir hakikat arayışı mıdır? Felsefe tüm bunların tamamı hatta daha fazlasıdır.

Felsefe insanı ve evreni anlamaya çalışırken sorular sorar ve bu sorulara akılcı yanıtlar bulmaya çalışır.

Felsefede akla dayalı verilen cevaplar filozofların bakış açısını da yansıttığından çeşitlidir ve bu da felsefi birikimin zenginliğinin temel sebebidir.

Felsefenin yöneldiği konular da verilen cevaplar gibi çeşitlidir; varlık, iyi, kötü, adalet, güzellik, inanç, doğru, özgürlük gibi birçok kavram ve konu hakkında sorular sorar ve cevap bulmaya çalışır.

Düşünmenin Önemi ve Gerekliliği

Düşünme, insanın benzersiz bir yeteneğidir ve bu yetenek, bireyin yaşamında önemli bir rol oynar. Düşünce süreci, insanın bilinçli bir şekilde dünyayı anlamasına, sorunları çözmesine ve geleceğe dair planlar yapmasına olanak tanır.

Bireyin karşılaştığı sorunları çözme sürecinde düşünme, kritik bir rol oynar. Zorluklarla karşılaştığında, düşünce süreci, çeşitli çözüm yollarını değerlendirme ve en uygun olanını seçme yeteneği sunar. Bu, bireyin sorunlara yönelik yaratıcı ve etkili çözümler bulmasını sağlar.

Düşünme becerisi, bilgiye erişim ve bilgiyi değerlendirme sürecinde de hayati bir rol oynar. Bilgi çağında yaşadığımız bugünlerde, doğru ve yanlış bilgiler arasındaki ayrımı yapma becerisi, düşünmenin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu beceri, bireyin bilinçli bir tüketici olmasına ve bilgiye dayalı kararlar almasına olanak tanır.

Bilinç, insanın kendisinin ve evrende var olan her türlü objenin farkında olması durumudur. Bilinçli bir varlık olarak insanın, kendi düşüncelerine yönelmesi ve onları değerlendirmesi ise öz bilinç kavramı ile ifade edilir.

İnsanın kendini evrende ve yaşamda konumlandırmaya çalışması sonucunda, yani düşünme sayesinde uygarlıklar meydana gelmiş, kültürel miras oluşmuş, bilimsel birikim elde edilmiş, sanat ve felsefe gibi alanlar doğmuştur.

Sonuç olarak, düşünmenin önemi ve gerekliliği, bireyin kişisel gelişimi, sorun çözme yeteneği, toplumsal katılımı ve bilgi yönetimi açısından kritik bir rol oynar. Bu yetenek, bireyleri sadece kendi yaşamlarını değil, aynı zamanda toplumlarını etkileme ve dönüştürme potansiyeliyle donatır. Düşünce süreci, insanlığın ilerlemesinde ve evrensel değerlerin sürdürülmesinde temel bir taşıyıcıdır. Bu nedenle, düşünmeye verilen değer, bireylerin ve toplumların geleceğini şekillendirme açısından büyük öneme sahiptir.

Felsefe Terimi

Felsefenin terim anlamı bilgelik sevgisi, bilgelik dostudur. Felsefe (philosophia), sevmek (philia) ve bilgelik (sophia) sözcüklerinin birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bilgi arayışında olan düşünürlere de filozof (philosophos) adı verilir. Philosophos kelimesini ilk kullanan düşünürün Phytagoras olduğu kabul edilir.

Felsefe terimi birçok kavramla ilişkilidir: akıl, arayış, sezgi, bilgi, hikmet, bilgelik, düşünme, duyum, hakikat, gerçeklik, sevgi, dostluk...

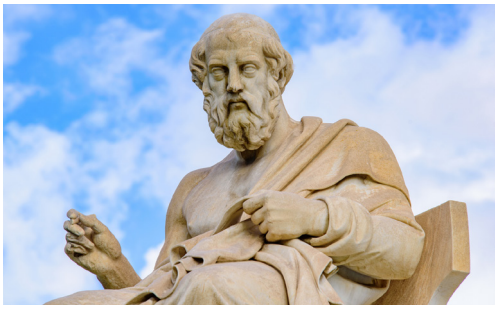
İslam felsefesinde, felsefenin eş anlamlısı olarak kullanılan **hikmet,** olup bitenin esasını (özünü) bilmek ve bilineni hayata uygulamak olarak açıklanabilir. Hikmet Türkçede bilgelik anlamında da kullanılır. Hikmet sahibi olan kimseye **hâkîm** denir.

Hakikat, gerçeklik anlamıyla zihne bağlı veya zihinden bağımsız varlık alanına işaret ederken; doğruluk anlamıyla bilginin nesnesine uygun oluşuna işaret eder. Bütün bir felsefe tarihine bakıldığında filozofların hakikat arayışı içinde oldukları görülmektedir.

Felsefe Tanımları

Ünlü Yunan filozof Platon'a göre felsefe, her şeyin aslını, öz gerçeğini bilmeye, hiç değişmeden kalan şeye varma uğraşıdır.

Platon'un öğrencisi Aristoteles'e göre felsefe, varlık olmak bakımından varlığı inceleyen bilimdir.

Platon

Aristoteles

El Kindî'ye göre felsefe, insanın kendini tanımasıdır. Felsefe, insanın gücü yettiği ölçüde külli ve ebedî şeylerin hakikatlerini, mahiyetlerini ve sebeplerini bilmektir.

Fârâbi'ye göre felsefe, var olmaları bakımından varlıkların bilinmesidir.

İbn-i Sînâ'ya göre felsefe, bir insanın nesnelerin hakikatlerine vâkıf olabileceği kadar vâkıf olma uğraşıdır.

Immanuel Kant'a (İmanuel Kant) göre felsefe, kavramlarla veya kavramlar inşasıyla elde edilen akılsal bilgidir.

Karl Jaspers'a (Karl Yaspers) göre felsefe yolda olmak demektir.

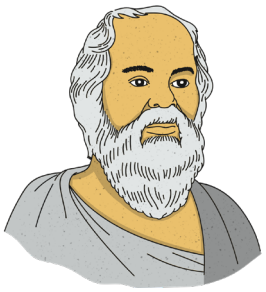
Takiyettin Mengüşoğlu'na göre bilgi sevgisi anlamına gelen ve başlangıcında bir bütün olan felsefe, bugün birçok disiplini içinde toplayan, her alanla (yani hem var olan şeylerle hem onların bilgisiyle) ilgili olan bir bilgidir.

DİKKAT

Felsefenin tam ve kesin bir tanımı yoktur.

Filozof Kimdir?

Filozof, düşüncelerini tutarlılık içinde dile getiren ve bu düşüncelere dayalı felsefi sorular sorabilen kimsedir. Filozof hayatı, insanı, evreni sorgulayan, kendi düşünceleriyle kavrayan kişidir. Her dönem ele alınan konulara dair yeni sorular soran ve bu sorularla yeni bir bakış açısı geliştirebilendir. Filozof, eleştirel düşünen ve özgün düşünceler üretebilen kimsedir. Elbette daha öncekilerin felsefe adına ortaya koyduğu düşünceleri inceler. Fakat filozof kendi yanıtının peşindedir. Her soru yeni bir yanıta, her yanıt da yeni bir soruya kapı açar. Bu anlamda filozof sürekli arayış içerisindedir.

Sokrates

Sonuç olarak filozof;

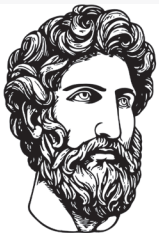
- merak eden,
- eleştiren ve sorgulayan,
- sorularına yılmadan cevap arayan,
- tutarlı, özgün ve akılcı fikirler üreten,
- görüşlerini bir sistem dahilinde geliştiren,
- zihni bilme isteğiyle dolu olan,
- bilgiyi seven,
- hakikatin peşinde koşan,
- başkalarının görüşlerini de değerlendiren, bulduğuyla yetinmeyen,
- öncelikleri diğer insanlardan farklı olandır.

FELSEFİ DÜŞÜNCENİN ORTAYA ÇIKIŞI

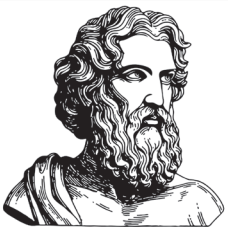
Mısır ve Mezopotamya'da bilimin kuramsal nitelikte sorulara yönelemediği, Çin ve Hint'teki felsefenin zaman zaman mitolojik düşünce ve dinî açıklamayla iç içe girmiş olduğu yerde, Yunanlı pratik kaygılardan uzak bir biçimde, anlamak ve merakını gidermek için felsefe ve bilimle uğraşmıştır. Yunanlılar felsefeyi dinî veya mitolojik açıklamadan bağımsız bir açıklama tarzı olarak öne sürmüşlerdir.

DİKKAT

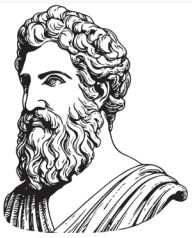
Antik Yunan uygarlığından önce Mısır, Mezopotamya, İran, Hint ve Çin bölgelerindeki çalışmalarda olaylar mitolojik ve dinsel nedenlerle açıklanmıştır.

Thales

Anaksimenes

Anaksimandros

Eski Yunan felsefesi, mitolojik düşünceyi reddederek onun sunduğu açıklama tarzından tatmin olmayan Thales, Anaksimandros ve Anaksimenes gibi filozoflar eliyle kurulmuştur. Felsefenin Yunan'daki sistemli hâle gelişine damgasını vuran olay, evrenin kökeni ve doğasıyla ilgili problemlere getirilen mitolojik açıklamaların bir tarafa bırakılmasıdır. Thales ve arkadaşlarını filozof kılan en temel olgu, onların dinî ya da mitolojik açıklamaların yerine, özellikle bilimsel düşüncenin temelini oluşturan "gözle görünür dünyanın akli ve anlaşılır bir düzeni gizlediğini" düşünmeleridir. Keza, ilk filozoflar "insan aklının bu arayışta kendisinden yararlanılabilecek yegâne araç olduğu" inancını taşımışlardır.

Çin, Hint, Mısır ve Mezopotamya'daki bilimsel ve felsefi düşüncenin, pratik bir yönelimi olduğu yerde, Yunan filozofları; doğaya, çıkar gözetmeksizin, bilmek amacıyla bilmek için yönelmiştir. Böylece düşünceyi tek tek örnek ve olgularda bırakmayıp Theoria'ya yükseltmişlerdir.

Sonuç olarak MÖ 6. yüzyıl dolaylarında felsefe Antik Yunan'da, dinî ya da mitolojik düşünceden kopuşun sonucunda, doğal olayların, doğaüstü değil de doğal nedenlerle açıklanması gerektiği düşüncesiyle başlamıştır. Bu anlamda Yunan felsefesi insan aklına dayanan bağımsız bir faaliyet olarak ortaya çıkmıştır.

PEKİ NEDEN ANTİK YUNAN?

Yunan uygarlığı Akdeniz ve Karadeniz kıyıları ile Trakya, Yunanistan, İtalya gibi bölgeleri içine alan zengin ve bereketli topraklarda kurulmuştu. Kurulduğu bölgenin doğal zenginlikleri, bitki örtüsü ve yaşamı kolaylaştıran yapısı Yunan toplumunun doğayla mücadele etme zorunluluğunu azaltmıştı.

Ayrıca Anadolu'nun ticaret yolları üzerinde bulunması, Yunanların özellikle deniz yolu ile Akdeniz, Ege ve Karadeniz'e komşu ülkelerle yaptıkları ticaret ekonomik olarak zenginleşmelerini sağlamıştır.

Felsefenin doğuşunda ekonomik refah, temel ihtiyaçların karşılanması önemli bir faktördür.

Yunanların ticari etkinlikleri, onların komşu kültürlerin düşünsel, teknik birikimlerini, beceri ve alışkanlıklarını da edinmesini sağlamıştır. Bu sayede Yunanlar matematik, geometri, tıp, astronomi gibi alanlarda önemli ilerlemeler kat etmiştir. Örneğin, Thales astronomi, geometri ve matematik ile ilgili bilgilerini Mısırlılardan öğrenmiştir. Yunanlar bu kültürel birikimi özümseyerek kendi medeniyetlerinin bir parçası hâline getirmişlerdir.

Bu süreçler, Antik Yunan toplumunda, özgür vatandaş konumundaki Yunanların, felsefe yapmak için ihtiyaç duyduğu serbest zamanı sağlamıştır.

Böylece filozoflar agora ve kapitollerde bilgelik, siyaset, ahlak ve doğanın yapısı gibi birçok konu üzerinde konuşma fırsatı yakalamışlardır.

Atina gibi kentlerde demokrasi kültürü gelişmiştir. Demokrasi kültürü insanların düşüncelerini paylaşmalarını ve özgürce dile getirmelerini sağlamıştır. Bu durum Antik Yunan toplumunda farklı görüş ve düşüncelere karşı açık bir ortamın oluşmasını kolaylaştırmıştır.

FELSEFİ DÜŞÜNCENİN NİTELİKLERİ

Felsefi düşünce, merak ve hayret duygusuyla başlar.

Felsefe, olguları veya bilmediklerimizi merak ettiğimizde başlar. Hayret yani şaşma ise merakla birlikte bilme ve araştırma isteğini besleyen, insanı sorgulamaya sevk eden temel bir duygudur. İlk filozoflar doğada var olan her şeyin ilk nedenini merak etmişlerdir. Bu merak aynı zamanda doğada olup biten şeylerin uyandırdığı bir hayretle beslenmiştir.

Felsefi düşünce eleştirel ve sorgulayıcıdır.

Eleştirel ve sorgulayıcı olma, felsefeyi diğer düşünme biçimlerinden ayıran temel özelliğidir diyebiliriz. Eleştirel ve sorgulayıcı düşünme; genel anlamda neyin doğru, neyin yanlış olduğunu anlamak için muhakeme yapma sürecidir. Filozof düşüncelerini eleştirel anlamda analiz, irdeleme ve değerlendirme yapmadan ortaya koymaz. Eleştirel düşünme; bilinçli, denetimli ve metodolojik bir temele dayanır. Soru sormakla başlar, analiz ve sorgulamayla devam eder. Filozof yeterli sorgulamayı ve eleştirel düşünmeyi yapmadan bir fikri kabul etmez ya da reddetmez.

Felsefi düşünce, sistemli ve tutarlıdır.

Sistemli bilgi, birbiriyle tutarlı ve bütüncül olma özelliği taşıyan bilgidir. Her felsefi sistem önce kavramlarına ilişkin belli tanımlar ortaya koyar. Daha sonra bu tanımlamalardan mantıksal sonuçlara ulaşılır. Bu bakımdan felsefi sistemlerde birbiriyle anlamca uygunluk içerisinde olmayan yani çelişen görüşlere yer yoktur. Her felsefi sistem kendi içerisinde tutarlıdır.

Felsefi düşünce, yığılımlı ilerler.

Felsefi düşünce, filozofların ortak birikimi ile oluşur. Bu anlamda felsefe birikimli bilgidir. Örneğin, İlk Çağ'da filozofların sorguladığı "Bilgi nedir?", "Sanat nedir?", "Varlık nedir?" gibi sorular hâlâ yanıtlanmaya çalışılmaktadır. Böylece her filozof kendi düşünceleriyle bu sorulara açıklamalar getirmekte ve felsefeye yeni bilgiler katmaktadır. Bu durum, felsefenin yığılımlı ilerlediğini gösterir. Bu durum felsefeyi bilimden ayıran bir özelliktir.

Felsefi düşünce, şüphe etmeyi gerektirir.

Felsefede sözünü ettiğimiz şüphe gündelik yaşamdaki şüphelerimiz gibi değildir. Felsefi şüphe bir hakikate ulaşmak için doğru bildiğimiz yargıları sorgulamamızı sağlar. Böylelikle derin düşünmek ve sürekli sorgulamak mümkün hâle gelir.

Felsefi düşünce, refleksiftir.

Felsefe insanın kendi üzerine düşünmesi anlamında refleksiftir. Filozof, yalnızca düşünmez. Düşünceleri üzerine de düşünür. Bu eylem düşünmeyi düşünmedir. Düşüncenin kendi üzerine yönelmesi, öze dönük bir eylemdir. Bu durumda, felsefeye düşünce hakkında düşünce denebilir.

Felsefi düşünce, rasyoneldir.

Felsefi düşünce rasyonel yani akılsal bir düşünme şeklidir. Felsefede incelenen konunun sorgulanması ve elde edilen bilginin değerlendirilmesi akıl ilkelerine göre gerçekleştirilir. Akıl burada, insanın doğru bilgiye ulaşmak için kullandığı bir araç olarak karşımıza çıkar.

Felsefi düşünce evrenseldir.

Felsefi düşünce herkes için ortak ve paylaşılan bir düşünce olma özelliğine sahiptir. Dolayısıyla felsefe, belirli bir topluma veya zamana özgü yerel bir etkinlik değildir. Soruları ve konuları kişiye ya da topluma bağlı değildir, herkesi ilgilendirir. Felsefenin soru ve konularının belirli bir zamana ait olmaması felsefenin evrensel oluşunun sonucudur.

BİR FELSEFE SORUSU NEDİR?

Felsefe soruları, bilim, sanat, din gibi diğer insan etkinliklerinden ayrı sorulardır. Bilimin soruları olgulara, olgular arasındaki ilişkilerin düzenliliklerine ilişkindir. Sanatın soruları duyusal alana ve beğenilere ilişkindir. Bir sanat eserinin güzel olup olmadığı, estetik değeri gibi. Felsefi sorular hem olgulara hem de metafizik alana aittir. Felsefi sorular olguların düzenliliğini değil arkasındaki nedenleri sorgular. Felsefi sorular ilk nedenlere gitmeyi amaçlayan ve durum tespitinin ötesinde var olan düzenin amaç ve yönelimini ortaya koyan sorulardır. Felsefe bu sorulara yanıt bulmak için akla dayalı temellendirmeleri kullanır.

Felsefi sorunun özellikleri:

- Pratik yaşamın ve günlük ihtiyaçların dışındadır.
- Yeni birtakım sorulara kaynaklık ederek farklı bakış açıları kazandırır.
- Kendi başına anlamlıdır.
- Kavramların özüne ilişkin derinleşmeye yönelir.
- Bir şaşkınlığı açığa çıkarır.
- Genellikle "… nedir?"li sorulardır.
- Evrenseldir.
- Bir düşünmeyi başlatmak için filozofun kendi kendine sorduğu sorulardır.

Felsefenin Bireysel İşlevleri

Felsefe bireyin eleştirel ve sorgulayıcı bir tavır geliştirmesine yardımcı olur.

Felsefe değerlerin ve ilkelerin sorgulanmasına ve kişin kendi değer ve ilkelerini oluşturmasına yardım eder.

Felsefe bireyin dünya görüşünü şekillendirmesine yol gösterir.

Felsefe bireyin yaşamın anlamını sorgulamasına vesile olur.

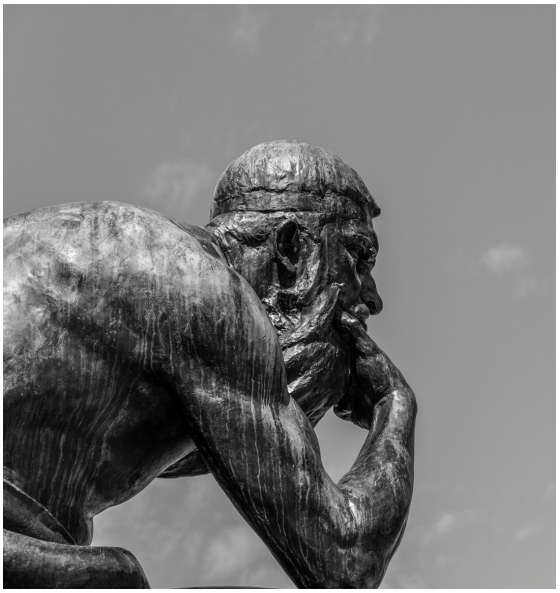
Felsefe bireyin çok yönlü bir bakış açısını geliştirmesine yardımcı olur.

Felsefe bireyin duygusal farkındalık geliştirmesine yardım eder.

Felsefe kişinin doğruyu, gerçeği, iyiyi ve güzeli anlama çabasına yardım eder.

Felsefe tartışmasız doğru kabul edilen düşünceleri eleştirerek bireyin daha özgür düşünebilmesine yardımcı olur.

Felsefenin Toplumsal İşlevleri

Toplumun sürekliliğini sağlayan ortak değerlerin oluşmasına katkı sağlar.

Ön yargısız olmanın yolunu gösterdiğinden demokrasinin yaygınlaşmasında, insan haklarına saygının yerleşmesinde önemli katkılarda bulunur.

Farklılıklara anlayış gösterilmesini sağlayarak toplumsal dayanışmayı sağlar.

Bilgi toplumlarının gelişmesinde etkili olur.

Sanat, bilim, teknik gibi alanların gelişmesine katkı sağlar.

AKIL YÜRÜTME VE ARGÜMANTASYON

•Akıl yürütme; doğru olduğu kabul edilen önermelerden yeni bir önermeye ulaşmadır.

•Yeni bir önermeye ulaşırken kanıt durumunda olan önermelere öncül, ortaya çıkan yeni önermeye ise sonuç önermesi denir.

•Yeni önermeye kaynaklık eden önermelerin yani öncül önermelerinin de kendi içinde tutarlı olması gerekir.

•Akıl yürütme sürecinde doğruluk hem içeriksel hem de biçimsel olmak üzere iki farklı şekilde karşımıza çıkar.

•İçeriksel doğruluk önermelerin ilgili olduğu varlıkla uyumu ile ilgiliyken biçimsel doğruluk akıl yürütme kurallarına uygunluk ile ilgilidir.

Görüş Nedir?

Önceki bölümde farklı filozoflarca farklı felsefe tanımları yapıldığını görüşmüştük. Bunun temelinde her filozofun felsefeyi tanımlarken içinde bulunduğu koşullardan etkilenmesi, farklı konularla ilgilenmesi yani kendine özgü bir bakış açısıyla görüş geliştirmesi yatmaktadır.

Bir fikir sahibi olmak için filozof olmak mı gerekir?

•İnsan, varoluşu itibariyle diğer varlıklardan farklıdır. İnsanı farklı kılan kendine ve etrafında olup bitenlere ilişkin bir değerlendirme yapabilme gücü, kendine özgü bir bakış açısı ve buna bağlı yargılar ortaya koyabilme yetisidir.

•İnsanın etrafında olup bitenlere ilişkin bir anlayış geliştirmesi görüş oluşturması demektir.

• İnsanın bir görüş geliştirmesinde yaşamı, içine doğduğu toplumun koşulları, kültürü ve inançları etkilidir.

•Ortaya atılan bir görüş, siyasetle, dinle, sanatla, varlıkla, bilgiyle ve daha başka çeşitli konularla ilgili olabilir.

•Görüşler akıl yürütmeye temel olan argümanların kaynağıdır ancak her görüş bu bağlamda geçerli ve güvenilir olmayabilir. Örneğin önyargılara dayalı bir görüş, geçerli bir akıl yürütme yapmaya imkân vermez.

•Felsefi görüşler, sağlam bir temele dayalı, kapsayıcı ve kendi içinde tutarlı olmalıdır.

Önerme

Her cümle önerme midir?

•Bir şeyin zihindeki tasarımı kavram, kavramın dil ile ifadesi terimdir.

•Önerme, doğru ya da yanlış değeri alabilen, yargı bildiren cümledir.

•Önermeler özne, yüklem ve bu ikisini birbirine bağlayan bir bağdan oluşur.

Soru, istek, emir, ünlem cümleleri önerme değildir.

DİKKAT

Her önerme cümledir ama her cümle önerme değildir.

Herhangi bir yargı bildirmeyen, doğru ya da yanlış değeri almayan istek, emir, soru, ünlem ya da dua cümleleri birer önerme değildir.